

Alba Radar

Lakossági közvélemény-kutatási program Székesfehérváron

21. hullám

Verskultúra Székesfehérváron

2013. április 10.

Készítette: Macher Judit
macherjudit@echomail.hu

www.echoinn.hu

ECHO SZOCIOLÓGIAI
KUTATÓINTÉZET

A kutatás háttere és módszertana

Az Echo Szociológiai Kutatóintézet rendszeres társadalomtudományi kutatással vizsgálja a székesfehérvári helyi demokrácia helyzetét. A helyi demokratikus deficit alakulásán túl évek óta vizsgáljuk a lakosok önkormányzattal, az önkormányzati munkával, döntésekkel való elégedettségét is valamint az iskolai demokrácia alakulását. A korábbi kutatási eredmények alapján a jövőben fontos fejlesztési irány a döntéshozók munkájának szakmai támogatása a lakossági vélemények szervezett formában történő feltárásával. Az Alba Radar program éppen erről szól, gyors és olcsó lakossági adatfelvételek (jellemzően telefonos vagy on-line survey kutatások) lebonyolításával egy-egy aktuális közéleti, várospolitikai vagy fejlesztési kérdésben megismerni a lakosok álláspontját még a döntés meghozatala előtt és a véleményeket, kutatási eredményeket, úgyis mint a lakosság álláspontját rendszerezett formában megismertetni a város vezetőivel, döntéshozó testületeivel, szakbizottságaival.

Az első Alba Radar adatfelvételre 2010. júniusában került sor, azóta két vagy három havonta újra lebonyolítjuk a kutatást. A 21. hullámra 2014. március 20. és április 04. között került sor, mely során az Echo Innovációs Műhely adatfelvételi részlege 300 fős reprezentatív telefonos kutatást végzett Székesfehérvár felnőtt lakossága körében. A válaszmegtagadásokból fakadó kismértékű torzulásokat többszempon্তু matematikai súlyozás segítségével korigáltuk. A beszámolóban közölt adatok kor és nem szerint reprezentálják a város felnőtt lakosságát. A mintavételi hiba jelen kutatás esetén +/- 3-5 százalék. A kérdőívből kinyerhető empirikus adatokat kódolás után számítógépen rögzítettük és ellenőriztük. Az adatelemzést SPSS programmal végeztük.

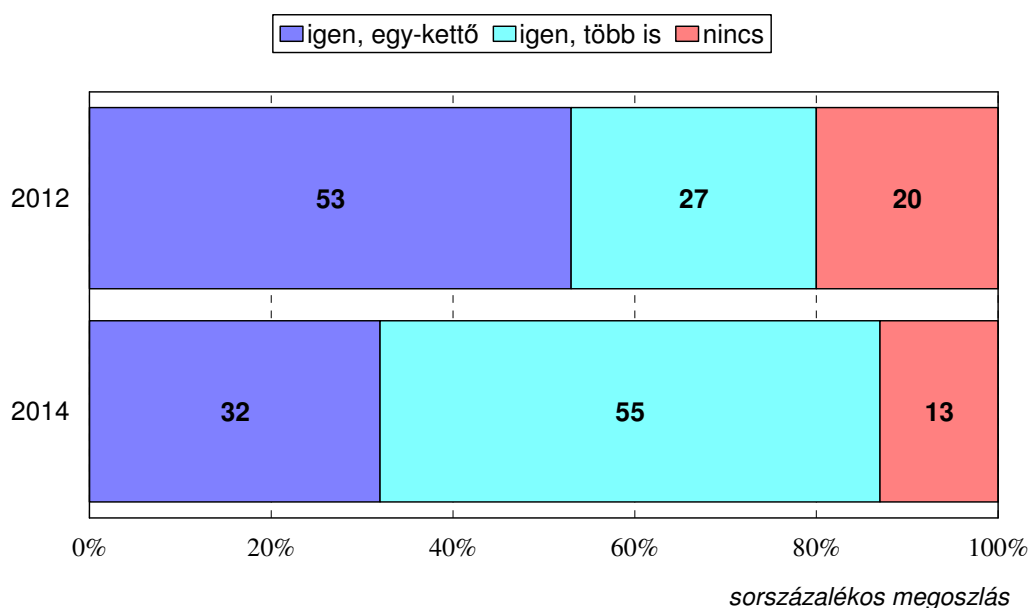
A mostani Alba Radar kutatás a lakosság versekkel kapcsolatos attitűdjeit tárta fel. A korábbi kutatási eredmények és vizsgált témák elérhetők a www.echosurvey.hu honlapon.

Verseskötetek a könyvespolcon

Hazánkban 50 éve, 1964 óta József Attila születésnapján, április 11-én ünnepeljük a költészet napját. Ebből az alkalomból minden évben irodalmi előadóestekkel, könyvbemutatókkal, költőtalálkozókkal és versenyekkel tisztelgünk a tragikus sorsú poéta emléke és a magyar líra előtt. Kutatóintézetünk ez alkalommal az Alba Radar lakossági kutatás program részeként a versekhez való viszonyukról kérdezte a fehérvári lakosokat.

A reprezentatív minta alapján készített adatfelvétel során kiderült, hogy a verseskötetek az emberek háztartásában ugyanolyan magas arányban megtalálhatók, mint más könyvek vagy nyomtatványok, 2014-ben a megkérdezettek harmada nyilatkozott úgy, hogy egy-két verseskötete van otthon, további 55 százalékuknál több ilyen kötet is van otthon a polcokon. A fehérváriak 13 százalékánál teljesen hiányoznak a verseskötetek a háztartásból. Egy korábbi kutatásunk során már vizsgáltuk ugyanezt a kérdést. Az akkori és a mostani adatok összehasonlításából jól látszik, hogy 2012-höz képest duplájára nőtt azoknak a száma, akiknek az otthonában több verseskötet is található, valamint csökkent azoknak a száma, akiknél egyáltalán nem található ilyen könyv.

Van az Önök háztartásában otthon verseskötet?

A különböző demográfiai változók mentén vizsgálva a kérdést megállapítható, hogy 2014-ben a válaszadó neme szinte egyáltalán nem befolyásolja azt, hogy az illetőnél van-e otthon verseskötet. A válaszokat alapvetően két demográfiai jellemző határozza meg, az életkor és az iskolai végzettség.

Megállapítható, hogy 45 év felettek esetében mindössze 7-8 százalékban hiányoznak a verseskötetek otthonról, a 18-29 évesek esetében 16 százaléknál, a 30-44 év közötti lakosok esetében pedig ez az arány már 21 százalék.

A legtöbb verseskötet – ahogy az várható volt – a diplomás háztartásokban van, itt a megkérdezettek több mint fele mondta, hogy több is van otthon, s további 44 százalékban egy-két verseskötet található. Az érettségivel nem rendelkező családokban ugyanakkor minden harmadikban nem található egyáltalán verseskötet.

		Van az Önök háztartásában otthon verseskötet?		
		igen, egy-kettő	igen, több is	nincs
Nem	férfi	31	57	12
	nő	33	53	14
Korcsoport	18-29 év	21	63	16
	30-44 év	41	38	21
	45-59 év	30	63	7
	60 év felett	32	60	8
Iskolai végzettség	érettségi nélküli	34	37	29
	érettségizett	24	65	11
	diplomás	44	53	3

sorszázalékos megoszlás

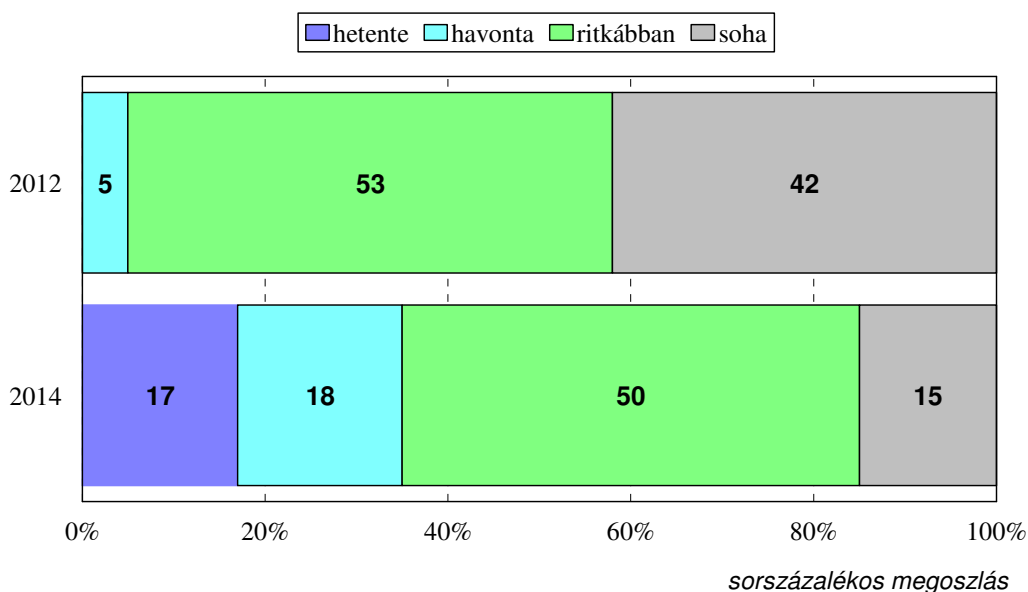
Versolvasási szokások

Magyarország a lírai költők hazája. Az irodalom egyetlen terén sem alkotott a magyar szellem annyit s világviszonylatban is olyan nagyot, mint a költészetben, ennek megfelelően a verseknek is mindig volt befogadó közege Magyarországon. A passzív szabadidős tevékenységek struktúrájában az utóbbi évtizedekben a könyvek olvasását folyamatosan háttérbe szorította a televízió illetve az utóbbi években a számítógép előtt töltött idő, ennek pedig részben áldozatul esett a versek olvasása is. 2014-ben arra a kérdésre, hogy „Milyen gyakran szokott Ön szabadidejében verseket olvasni?” a fehérvári lakosok közül 17 százalék mondta, hogy ez hetente jellemzi, 18 százalékuk pedig azt említette, hogy minden hónapban

szokott verset olvasni. A lakosság fele saját bevallása szerint ennél ritkábban olvas verset, 15 százalékuk pedig sohasem teszi ezt.

A 2012-es kutatási eredményekhez viszonyítva sokkal többször olvas verset a fehérvári lakosság, akkor ugyanis mindössze 5 százalék volt azoknak az aránya, akik legalább havonta tették ezt, míg mára a lakosság több mint harmada folytatja a tevékenységet legalább havi szinten. Ugyanakkor a korábbi évhez képest azoknak az aránya is jelentősen, harmadára csökkent, akik soha nem olvasnak verset.

Milyen gyakran szokott Ön szabadidejében verseket olvasni?

Ebben a kérdésben kimutatható eltérés nemek szerint, míg 2014-ben a férfiaknak 19 százaléka olvas hetente vagy havonta verseket, addig a nőknek a fele. Jellemző, hogy míg a férfiaknak 16 százaléka nem olvas soha verset, addig a nők körében ez az arány alacsonyabb, 12 százalék.

A legtöbb gyakori versolvasó a 30-44 éves korosztályban van, közel felük legalább havi szinten olvas verseket. A 18-29 évesek és a 60 év felettek 31 százaléka, a 45-59 éveseknek pedig a 27 százaléka olvas havi szinten.

Az iskolai végzettséget vizsgálva megállapítható, hogy a diplomások olvasnak leggyakrabban költeményeket, közel felük legalább havi rendszerességgel, míg az érettségizetteknek 30, az érettségi nélküliek 29 százaléka teszi ezt ilyen rendszerességgel. Az iskolai végzettség növekedésével csökken azok

száma, akik soha nem olvasnak verset, hiszen a diplomásoknak csak a 2 százalékára, míg az érettségivel nem rendelkezőknek az ötödére jellemző ez.

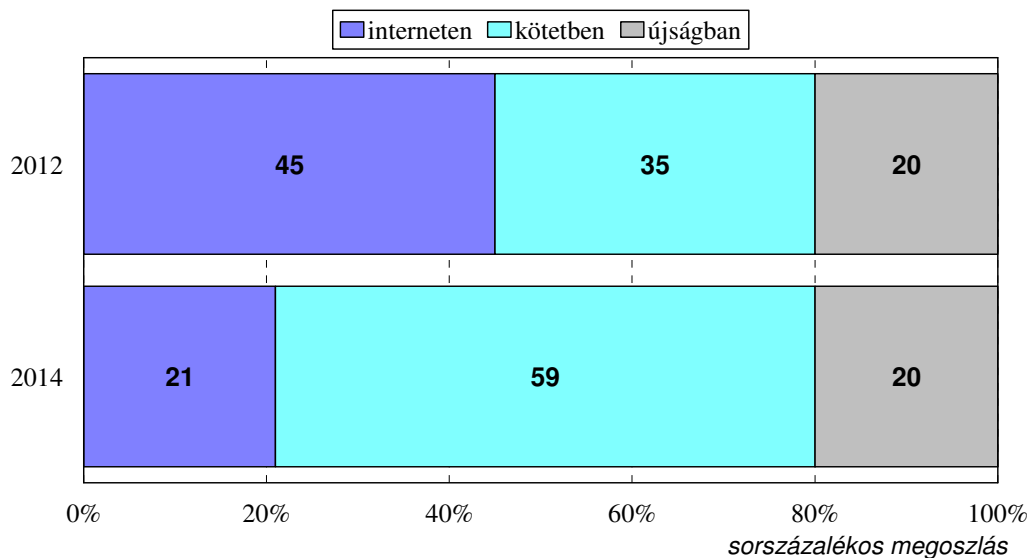
		Milyen gyakran szokott ön szabadidejében verset olvasni?			
		minden héten	minden hónapban	ritkábban	soha sem
Nem	férfi	7	12	65	16
	nő	26	24	38	12
Korcsoport	18-29 év	-	31	56	13
	30-44 év	34	12	33	21
	45-59 év	11	16	62	11
	60 év felett	13	18	55	14
Iskolai végzettség	érettségi nélküli	15	14	50	21
	érettségizett	6	24	51	19
	diplomás	37	11	50	2

sorszázalékos megoszlás

A korábbi időszakban versek alapvetően újságokban, folyóiratokban vagy pedig kötetekben jelenhettek meg. Az internet megjelenése ezen a téren is változást hozott, hiszen újabb kommunikációs felületként a versek publikációs formájaként is találkozhatunk vele. Az internet, mely alapvetően a rövid üzeneteknek kedvez megváltoztatta a versolvasási szokásokat a féléves kötetek körében, azok, akik szoktak verseket olvasni ugyanis az egyötödük már az interneten olvas verset idén. A versolvasók további egyötödük folyóiratokban, nagy részük (59 százalékuk) azonban kötetben olvassa a költeményeket.

A kézzel fogható kötetek azonban kezdik visszanyerni korábbi súlyukat, 2012-höz képest ugyanis felére csökkent azoknak az aránya, akik az interneten, de majdnem megduplázódott azoké, akik kötetben olvasnak verseket.

A megjelenés helye szerint elsősorban hol szokott verseket olvasni?

2014-ben a verseket verseskötetben nemtől függetlenül hasonló arányban olvassák az emberek, ilyen célból azonban az újságokat, folyóiratokat inkább a nők, míg az internetet inkább a férfiak preferálják.

A kérdésnek a generációs sajátossága is kimutatható, míg a 18-29 évesek 41 százaléka az interneten olvas verseket, addig a 60 év felettieknek mindössze a 4 százaléka, utóbbiak ugyanis elsősorban a köteteket preferálják, kétharmaduk így olvassa a költeményeket.

Az iskolai végzettséget vizsgálva kimutatható, hogy minél magasabb valakinek az iskolai végzettsége, annál jellemzőbb, hogy kötetben olvassa a verseket.

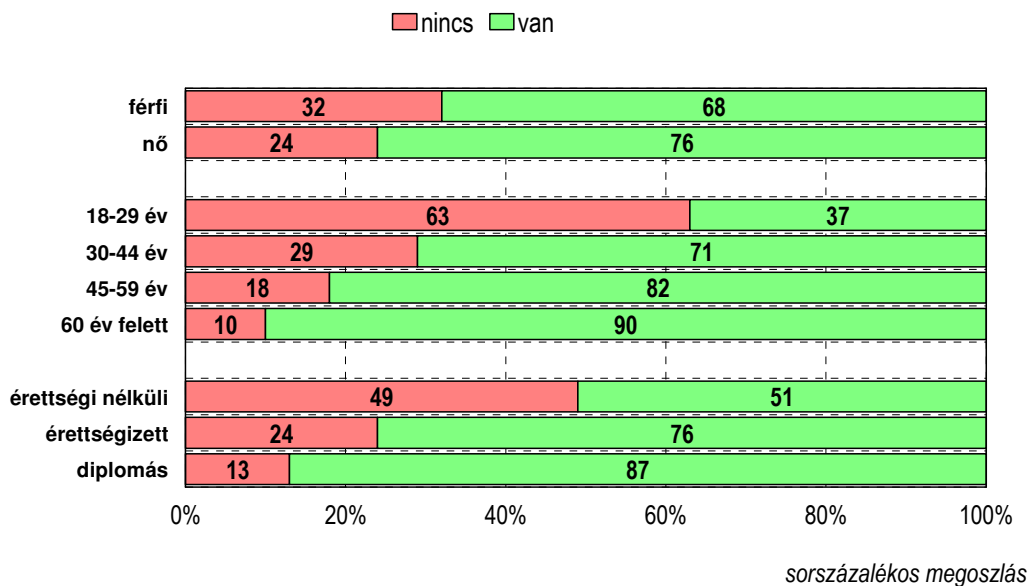
		A megjelenés helye szerint elsősorban hol szokott verseket olvasni?		
		interneten	újságban, folyóiratban	verseskötetben
Nem	férfi	28	11	61
	nő	16	27	57
Korcsoport	18-29 év	41	45	14
	30-44 év	27	-	73
	45-59 év	23	16	61
	60 év felett	4	29	67
Iskolai végzettség	érettségi nélküli	26	26	48
	érettségizett	33	16	51
	diplomás	4	20	76

sorszázalékos megoszlás

Kedvenc költők

Függetlenül attól, hogy a megkérdezett székesfehérvári lakosok 15 százaléka soha nem olvas verseket, az emberek közel háromnegyedének van kedvenc költője. Az életkor valamint az iskolai végzettség növekedésével is nő azoknak az aránya, akiknek van kedvenc költője.

Van Önnek kedvenc költője?

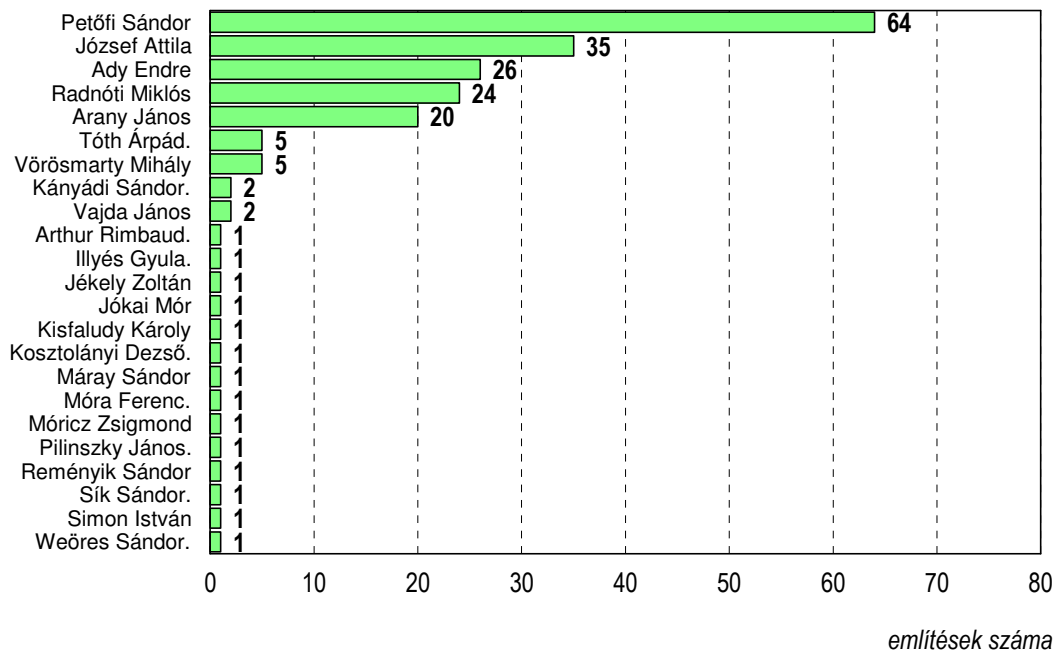
Akinek van kedvenc költője, a kutatás során többségében arra is válaszolt, hogy ki az. Ezek alapján 2014-ben a székesfehérvári felnőtt lakosok körében a legnépszerűbb költő torony magasan Petőfi Sándor, a forradalmár, nemzeti hős, a magyar költészet egyik legismertebb és legkiemelkedőbb alakja, aki több mint ezer verset írt rövid élete alatt. Második helyezett lett a népszerűségi listán a költészet napja kapcsán legtöbbet emlegetett József Attila, posztumusz Kossuth-díjas és Baumgarten-díjas magyar költő. A népszerűségi „verseny” dobogója még Ady Endre, a költésze mellett politikai újságírásáról híres költő.

A fehérváriak kedvencei között találjuk még többek között Radnóti Miklóst, Arany Jánost, Tóth Árpádot, Vörösmarty Mihályt. A többi említett költőt az alábbi ábra mutatja.

A 2012-es kutatás során is Petőfi volt a legnépszerűbb költő, őt azonban akkor Arany János követte a sorban, aki idén 5. lett. József Attila 2012-ben a harmadik volt, Ady Endre pedig a negyedik.

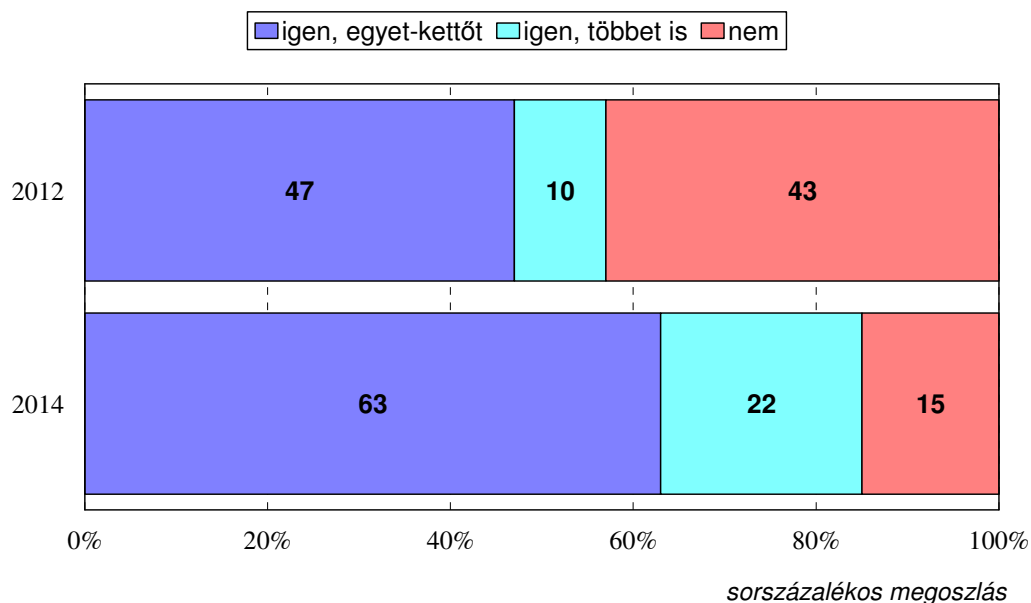
Költők népszerűségi piramisa Székesfehérváron

Végezetül arra kértük a válaszadókat, mondják meg, hogy tudnának-e fejből is verset mondani. A kapott válaszok alapján az irodalom órai memoriterek illetve a rendszeresebb versolvasás nem múlt el nyomtalanul, mert a megkérdezettek 85 százaléka, úgy nyilatkozott 2014-ben, hogy fejből is tud verset mondani, az önbevallás alapján minden ötödik fehérvári több verset is ismer kívülről.

A 2012-es kutatási eredményekhez viszonyítva jelentősen nőtt annak a felnőtt székesfehérvári lakosságnak az aránya, akik fejből tudnak verselni.

Tudna Ön fejből verset mondani?

Demográfiai szempontból 2014-ben e tekintetben nincs jelentős különbség a férfiak és a nők válaszai között, és az iskolai végzettség sem befolyásol számottevően. Ellenben az életkor szerint kimutatható, hogy leginkább a 30-44 év közötti népesség ismer kívülről verseket.

		Tudna Ön fejből verset mondani?		
		igen, egyet-kettőt tudok fejből	igen, többet is tudok	nem tudok
Nem	férfi	63	19	18
	nő	62	25	13
Korcsoport	18-29 év	63	21	16
	30-44 év	76	15	9
	45-59 év	60	23	17
	60 év felett	53	31	16
Iskolai végzettség	érettségi nélküli	64	17	19
	érettségizett	59	27	14
	diplomás	63	22	15

sorszázalékos megoszlás

Demográfiai megoszlás

Az adatfelvételen résztvevők demográfiai megoszlása az alábbiak szerint alakult az Alba Radar e havi adatfelvételében:

Változó	Kategória	%	Összesen
Nem	Férfi	46	100
	Nő	54	
Korcsoport	18-29 év	17	100
	30-44 év	30	
	45-59 év	25	
	60 év és idősebb	28	
Iskolai végzettség	nincs érettségi	26	100
	Érettségizett	47	
	Diplomas	27	